

Кафедра тактичної підготовки

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ ТА ОСОБИСТА БЕЗПЕКА»

Статус дисципліни:	обов'язкова
Рівень вищої освіти:	другий
Ступінь вищої освіти:	магістр
Галузь знань:	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність:	С4 Психологія
Освітня програма:	«Психологія (поліцейські)»
Форми здобуття вищої освіти:	заочна
Мова навчання:	українська
Форма підсумкового контролю:	екзамен

Науково-педагогічні працівники:

Василь ВЕРБОВИЙ – завідувач кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту поліцейської діяльності Національної академії внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент,

Євген БАКУТІН – старший викладач кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту поліцейської діяльності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Богдан ЛІЩУК – старший викладач кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту поліцейської діяльності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Профайл викладачів: <https://nnipd.navs.edu.ua/strukturni-pidrozdzili-institutu/kafedri/kafedra-taktichnoyi-pidgotovki/kopiya-zagalni-vidomosti/sklad-kafedri.html>

Дні консультацій:

Очні: *(відповідно до окремого графіка кафедри)*

Онлайн: електронною поштою, пн-пт 9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного курсу:

<https://osvita.navs.edu.ua/md/course/view.php?id=32>

1.Стислий опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни *«Охорона праці в галузі та особиста безпека»* є вивчення основних аспектів організації безпечних та нешкідливих умов праці в конкретному підрозділі та організації в цілому, ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями розслідування і обліку нещасних випадків та професійних захворювань, формування професійних навичок ефективного управління охороною праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду.

Тривалість Вивчення навчальної *«Охорона праці в галузі та особиста безпека»* відводиться 60 годин /2 кредитів ECTS

Форми та методи навчання змішаний (blended learning): робота здобувачів вищої освіти з науково-педагогічними працівниками в аудиторії, самостійної роботи, в режимі он-лайн, відеоконференції, за допомогою скайпу, блогів, чатів, форумів та ін.

Навчальна дисципліна має супровід на офіційному вебпорталі НАВС, чітку структуру, контент, завдання та систему оцінювання.

Поточний контроль. Поточний контроль успішності здобувачів – це систематична перевірка знань здобувачів, яка проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до програми, робочої програми, силабусу.

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів, написання самостійних і модульних контрольних робіт.

При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів вищої освіти і вміння застосовувати їх на практиці.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичних питання і задачу.

Пререквізити (Prerequisite). Тактико-спеціальна підготовка, Вогнева підготовка, Спеціальна фізична підготовка, Особиста безпека поліцейського, Поліцейська діяльність.

2.Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

Результати навчання

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

3.Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

- здатність використовувати положення нормативних актів та рекомендації охорони праці для вирішення проблем забезпечення власної та колективної безпеки;

- здатність застосовувати теоретичні знання з охорони праці для високопрофесійного виконання службових обов'язків;

- здатність організовувати заходи із безпеки праці на робочих місцях;

- здатність ідентифікувати небезпечні та шкідливі виробничі фактори й оцінювати ризики виникнення нещасних випадків;

- здатність застосовувати законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці у професійній діяльності;

- здатність розробляти та впроваджувати заходи щодо профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань;

- здатність проводити інструктажі та навчання працівників з питань

охорони праці;

- здатність брати участь та ефективно взаємодіяти у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;

- здатність приймати рішення, спрямовані на попередження випадків травматизму за матеріалами розслідування конкретного нещасного випадку в установі.

4. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Організація управління та нагляду за охороною праці. <i>2 години</i> <i>План</i> 1. Нормативно-правове забезпечення ефективності державного управління охороною праці. 2. Основні положення Програми гідної праці МОП для України. 3. Система управління охороною праці (СУОП), її завдання та структура.	Лекція	Теми рефератів, доповідей: 1. Міжнародні норми в галузі охорони праці. 2. Охорона праці в документах Міжнародної організації праці (МОП). 3. Соціальний діалог як принцип правового забезпечення охорони праці в Україні.
Тема 2. Особливості умов праці. <i>4 години</i> 1. Класифікація умов праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. 2. Умови праці працівників юридичних	Практичні заняття	Теми рефератів, доповідей: 1. Соціальне страхування від нещасного випадку на роботі та професійного захворювання. 2. Фактор ризику в профілактиці виробничого травматизму. 3. Безпека праці: ергономічні та естетичні аспекти.

професій, їх особливості. 3. Санітарно-гігієнічні умови праці, їх оцінка і нормування. 4. Психофізіологічні фактори умов праці. 5. Естетичні та соціально-психологічні елементи умов праці. 6. Поняття та визначальні чинники особистої безпеки працівника Тема 3. Вимоги безпеки до обладнання та приміщень. <i>2 години</i> 1. Вимоги до розміщення та планування громадських будинків і приміщень, де відбувається трудова діяльність працівників зайнятих у галузі. 2. Розміщення обладнання та утримання робочих місць. Раціональне планування робочого місця. 3. Забезпечення охорони праці користувачів комп'ютерів. 4. Вимоги до виробничих приміщень та робочих місць, обладнаних ВДТ. 5. Режим праці і відпочинку при роботі з ВДТ 6. Естетика як важливий чинник безпеки праці.	Практичні заняття	Теми рефератів, доповідей: 1. Планування заходів з охорони праці на галузевому рівні. 2. Поліпшення умов праці на постійних робочих місцях за фактором освітлення. 3. Забезпечення електромагнітної безпеки користувачів персональних комп'ютерів.
--	--------------------------	--

Тема 4. Виробничий травматизм і професійні захворювання, розслідування та облік нещасних випадків <i>2 години</i> 1. Поняття нещасного випадку, ознаки, які характеризують настання нещасного випадку 2. Розподіл виробничого травматизму за причинами, галузями, травмуючими факторами. 3. Особливості травматизму та професійної захворюваності серед працівників Національної поліції. Суб'єктивні та об'єктивні причини травматизму в НПУ. 4. Наслідки виробничого травматизму. Шляхи запобігання травматизму та професійним захворюванням. 5. Поняття та види професійних захворювань. 6. Порядок розслідування та обліку професійних захворювань. 7. Нормативне регламентування підстав та особливостей розслідування та обліку	Практичні заняття	Теми рефератів, доповідей: 1. Безпечність експлуатації електрообладнання. 2. Роль службової підготовки у забезпеченні особистої безпеки працівника. 3. Забезпечення особистої безпеки працівників під час виконання роботи.
--	--------------------------	---

нещасних випадків. 8. Загальне та спеціальне розслідування нещасного випадку. 9. Обставини, за яких нещасний випадок визнається таким, що пов'язаний з трудовою діяльністю. 10. Обставини, за яких нещасні випадки не визнаються такими, що пов'язані з трудовою діяльністю.		
--	--	--

5. Основні інформаційні джерела

1. Охорона праці : навч. посіб. / Яремко З. М., Тимошук С. В., Третяк О. І., Ковтун Р. М. ; за ред. З. М. Яремка. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 69 с.

2. Чанишева Г.І. Право на охорону праці. Велика українська енциклопедія. 2020: Право соціального забезпечення / редкол.: М.І. Іншин, (голова), О.М. Ярошенко (заступник голови), Н.М. Хуторян, Г.І. Чанишева, Н.М. Вапнярчук. Київ: «Видавництво Людмила». 2020. С. 578-583.

3. Смирнитська М. Б. Охорона праці в галузі. Ресторанне господарство і торгівля : навч. посіб. Х. : Світ Книг, 2020. 362 с.

4. Безпека особи в умовах ведення бойових дій [Текст] : наук.-практ. посіб. / М. С. Туркот, С. В. Шмаленя, С. О. Харитонов, А. В. Столітній, Г.О. Ганова, О. В. Єні, О. В. Лазукова, О.В. Баулін, І. М. Бевзюк, М. В. Балан та ін. ; за ред. канд. юрид. наук, доц. М. С. Туркота, канд. юрид. наук С. В. Шмалені. – Київ : Норма права, 2023. 184 с.

5. Основи охорони праці [Текст] / Я. О. Серіков, Б. Д. Халмурадов, О. М. Сінгаєвський, К. С. Серікова : підручник. – Київ : ЦУЛ, 2024. – 250 с.

6. Охорона праці в умовах воєнного стану / В. Поліщук, Д. Навроцький, Н. Кайда, А. Якімова, Н. Кохан, І. Васирик, Н. Черевко, В. Долгоєр, О. Погрібняк, Г. Лисенко, О. Зайцева. Х.: ФАКТОР-МЕДІА, 2025. 117 с.

7. Охорона праці та цивільний захист: підручник / О.Г. Левченко, О.І./ М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т України «КПІ ім. Ігоря Сікорського». – Київ: Каравела, 2026. – 460 с.

8. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI. [URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text).

9. Кодекс законів про працю України. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text.

10.Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 № 2694-XII.
[URL:zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text).

6. Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни:

- мультимедійні засоби, електронний відеопосібник, мультимедійні слайди, відеоматеріали.

7.Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання:

Форми контролю регламентовані Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти в Національній академії внутрішніх справ - <https://lnk.ua/erRcZNY99>.

Відповідно до вимог наказу МВС України від 30.06.2026 р. № 616 «Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу в закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських», Положення про організацію освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ - <https://surl.li/viezag> контрольні заходи протягом навчального року (семестру) включають у себе поточний і підсумковий контроль знань здобувачів.

До семестрового контролю з навчальної дисципліни допускаються здобувачі, які в повному обсязі виконали навчальний план з цієї дисципліни. Після недопуску до підсумкового контролю здобувач може перескласти не більше трьох пропусків та/або незадовільних оцінок за один день.

Підстави та порядок перескладання пропусків та незадовільних оцінок, ліквідації академічної заборгованості, а також проходження повторного курсу навчання визначається «Положенням про ліквідацію академічної заборгованості та академічної різниці в Національній академії внутрішніх справ НАВС»
https://okop.navs.edu.ua/assets/files/example3/pol_likv_zaborg.pdf

Методи контролю – усне та/чи письмове опитування, перевірка виконаних завдань, тестовий та інші види контролю. Контрольне оцінювання можуть проводити в усній формі, у формі письмової контрольної роботи та/або тестування (комп'ютерного, письмового). Контроль самостійної роботи здійснюють через перевірку виконаних завдань на практичних або семінарських заняттях, підготовка презентацій тощо.

Для вивчення курсу обліку результатів поточного та підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку успішності здобувачів вищої освіти і переноситься до відомості обліку успішності здобувачів вищої освіти.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

8.1. Екзамен

Екзамен – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня знань, умінь та навичок (компетентностей) з освітнього компонента або його окремої завершеної частини та передбачає виставлення оцінок у балах ЄКТС, що за національною шкалою оцінювання відповідає оцінці «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно».

Підсумкова кількість балів з екзамену з навчальної дисципліни розраховується як середнє арифметичне суми результатів аудиторної роботи та самостійної роботи разом (≤ 100) та результату підсумкового контролю (≤ 100).

Результати навчання з аудиторної роботи обчислюються за таким алгоритмом:

- шляхом множення середнього бала на коефіцієнт 16 з подальшим математичним заокругленням до цілого числа;
- середній бал розраховується як відношення суми всіх отриманих оцінок до загальної кількості показників, що включає: мінімальну кількість позитивних оцінок за національною шкалою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно») (далі – позитивні оцінки); кількість «додаткових» позитивних оцінок з урахуванням коефіцієнта 0,7; кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та/або невідпрацьованих пропусків навчальних занять, при цьому:
 - мінімальна кількість позитивних оцінок має становити не менше ніж 1/3 (33%) від загальної кількості семінарських, практичних та лабораторних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни, при цьому лекційні заняття до розрахунку зазначеного показника не включаються. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за індивідуальним графіком, мінімальна кількість позитивних оцінок має становити не менше ніж 1/3 (33 %) від загальної кількості індивідуальних занять, передбачених індивідуальним графіком. Якщо 1/3 (33 %) від кількості занять становить дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число;
 - за умови отримання здобувачем вищої освіти менше ніж 1/3 (33 %) позитивних оцінок, відсутні до цієї вимоги оцінки враховуються як «нуль» при обчисленні середнього бала;

– коефіцієнт 0,7 застосовується до кількості «додаткових» позитивних оцінок, що перевищують встановлений мінімум, з метою стимулювання здобувачів вищої освіти до покращення результатів аудиторної роботи протягом усього періоду вивчення освітнього компонента;

– невідпрацьовані «незадовільні» оцінки та/або невідпрацьовані пропуски навчальних занять враховуються як «нуль» під час розрахунку суми всіх отриманих оцінок;

– відпрацювання «незадовільних» оцінок та/або відпрацювання пропущених навчальних занять з тем освітніх компонентів, що стосуються заходів безпеки при застосуванні поліцейських заходів примусу, є обов'язковим.

Відпрацювання всіх інших «незадовільних» оцінок та/або пропущених навчальних занять не є обов'язковим.

Максимальний результат оцінювання аудиторної роботи здобувача вищої освіти становить 80 балів, а бали, що перевищують цей показник – не враховуються.

Формула розрахунку загального результату аудиторної роботи:

СОО

$$РАР = \frac{\text{СОО}}{\text{МКПО} + \text{КДПО} \times 0,7 + \text{КННОНПЗ}} \times 16,$$

МКПО + КДПО × 0,7 + КННОНПЗ

де:

РАР – результат аудиторної роботи;

СОО – сума отриманих оцінок;

МКПО – мінімальна кількість позитивних оцінок (1/3 (33 %) від кількості семінарських, практичних, лабораторних занять, передбачених РПНД).

При цьому, якщо МКПО становить дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число;

КДПО – кількість «додаткових» позитивних оцінок, тобто оцінок, що перевищують МКПО;

КННОНПЗ – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та/або невідпрацьованих пропущених занять.

Загальна кількість балів за самостійну роботу визначається як сума балів, отриманих за її виконання, згідно з критеріями оцінювання, визначеними в розділі 5 робочої програми навчальної дисципліни.

Підсумкова кількість балів з екзамену з навчальної дисципліни розраховується за такою формулою:

$$ПКБ(Екз) = (РАР + РСР) + РПК, \text{ де:}$$

ПКБ – підсумкова кількість балів;

РАР – результат аудиторної роботи;

РСР – результат самостійної роботи;

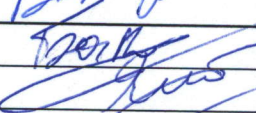
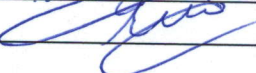
РПК – результат підсумкового контролю.

8.Оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання

100– бальна накопичувальна шкала	Екзамен		Залік	
	За шкалою оцінювання ECTS	За національно ю шкалою оцінювання	За шкалою оцінювання ECTS	За національно ю шкалою оцінювання
90–100	A	Відмінно	A	Зараховано
82–89	B	Добре	B	Зараховано
75–81	C	Добре	C	Зараховано
64–74	D	Зараховано	D	Зараховано
60–63	E	Зараховано	E	Зараховано
0–59	F	Незадовільно	F	Не зараховано

Розробники:

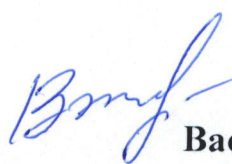
Василь ВЕРБОВИЙ

Євген БАКУТІН

Богдан ЛІЩУК

Силабус схвалено на засіданні кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту поліцейської діяльності від 16.07.2026 року, протокол № 22

Завідувач кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту
поліцейської діяльності НАВС
підполковник поліції

Василь ВЕРБОВИЙ